

Pierre Mac Orlan'a göre, dünya denizlerinde başınızdan geçebilecek serüvenlerden daha fazlasını satranç oynarken yaşayabilirsiniz. Dünya şampiyonlarından Tal'in oyunlarını incelerken bu sözün ne kadar doğru olduğunu bir kez daha görüyor insan.

Mikhail Tal (1936-1992) "Riga sihirbazı" lakaplı dünya satranç şampiyonu. Keskin, atak ve romantik stili onu tüm satranç dünyasının sevgilisi yapmıştı. Tal'in, "Mükemmel oynamak zorunda değilsiniz; rakibinizden daha iyi oynayın yeter!" sözü onun oyun anlayışını ifade eder. Kazandığı oyunlarda yaptığı taş fedaları, günler süren analizlerin ardından çürütülebilirdi belki, ama tahta başında çok etkiliydi ve savunulması zordu.

Tal'in bu denli sevilmesinde oyun stili kadar kişiliği de öne çıkıyordu. Alçakgönüllüydü: kendi unvan ve konumuna aldırış etmeksizin tüm satranç severlerle ilgilenir, amatörlerle oyun oynamaktan kaçınmazdı. Şu sözleri gelişmiş mizah yönünü de ortaya koyuyor: "İki tür feda vardır: Sağlam olanlar ve benimkiler!", "Şansın size

dönmesini beklemek sıkıcı bir hayata yol açar."

Tal üzerine söylenmiş sayısız cümleden birkaçı şöyle:

"Tal nasıl kazanır? Tüm taşlarını merkezde geliştirir ve sonra bir yerlerde feda eder." (David Bronstein)

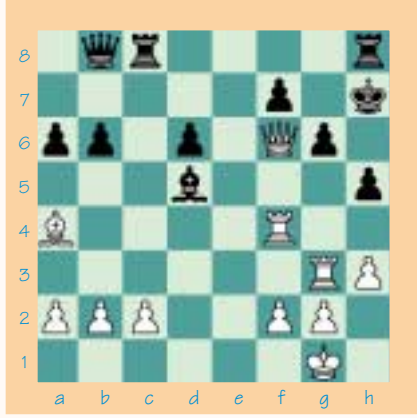
"Eğer Tal sistematik bir satranççı olsaydı kimse

karşısında duramazdı." (Mikhail Botvinnik)

"Eğer Tal'in bir açık hattı varsa mat edecektir." (anonim)

Tal için "kuyruklu yıldız" benzetmesi de yapılmıştır. Kasparov'dan önceki en genç dünya şampiyonu hayatı boyunca sağlık sorunlarıyla boğuştu ve bu yüzden inişli çıkışlı bir grafik çizdi. Son oyununu genç bir büyükustaya karşı oynadı. Kendini iyi hissetmeyen Tal genç rakibine beraberlik teklif etti; ama onun rahatsızlığından faydalanmak isteyen rakibi teklifini geri çevirdi. Tal en güzel partilerinden birini oynayarak kazandı, fakat bu mücadele onu epey hırpalamıştı. Çok kısa bir süre sonra hayata gözlerini yumdu. Birkaç hafta önce bir satranç turnuvasında Kasparov'u da yenmişti.

Kendinizi beyazlarla oynayan
Dünya Satranç şampiyonlarından
Mikhail Tal'in yerine koyarak doğru
hamleleri tahmin edin.

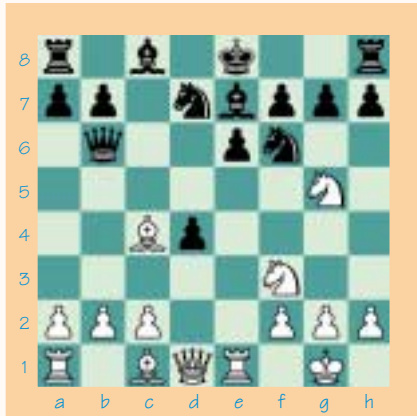
Tal-Seibold Alman Ligi 1991 Beyaz oynar

29.Kf5! 1-0 [Siyah terkeder,
çünkü filini kaçırsa beyazın
Kxh5+ hamlesi ile g7 veya h8
karesinden mat olur.]

Tal-Meduna [B17]

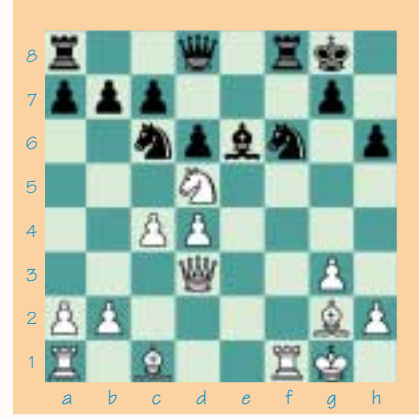
Alman Ligi 1990

1.e4 c6 2.d4 d5 3.Ad2 dxe4
4.Axe4 Ad7 5.Ag5 Agf6 6.Fd3
c5 7.A1f3 cxd4 8.o-o Vb6 9.Fc4
e6 10.Ke1 Fe7 [Önceki
sayımızdan Aşil'in topuğunu
hatırlıyor musunuz? Siyah'ın
zayıf noktasına saldırın]

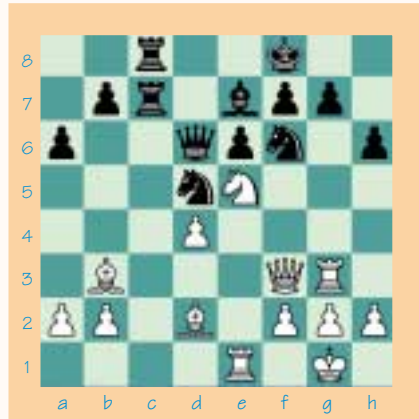
11.Axf7! Vc7 [11...Şxf7 12.Kxe6!
Vb4 13.Kxf6! Şxf6 (13...Şe8
14.Ff7 Şd8 15.a3 Va5 16.Fd2 Vc7
17.Ff4) 14.Vxd4 Şg6 (14...Ae5
15.Vf4 Şg6 16.Axe5 Şh5 17.Ff7
g6 18.Vh6) 15.Vg4 Şf6 16.Ve6]

12.Fxe6 Ac5 13.Fc4 b5 14.Vxd4! ?
bxc4 15.Ff4 Vb6 16.Axh8 Fe6
17.Ag5 Kd8 18.Vxc5! ? Vxc5
19.Axe6 Vb6 20.Fc7 1-0

Tal-Plaskett Sochi, 1984 Beyaz oynar

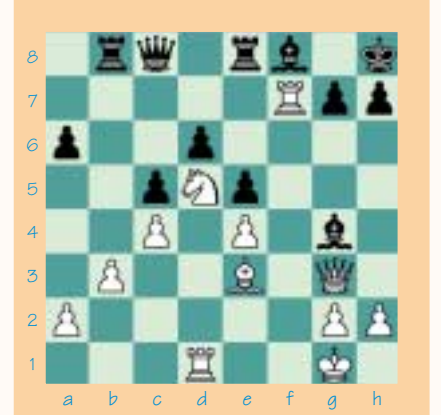
14.Fxh6! Fxd5 15.cxd5 Ab4
16.Vg6! ? [16.Vb3; 16.Vd2;
16.Vc4] 16...Ve7 17.a3! Ac2
[17...Abxd5 18.Kae1 Vd7 19.Fh3!]
18.Fxg7! Vxg7 19.Vxc2 Kae8
20.Kae1 Ag4 21.Kxf8 Kxf8
22.Vd2 Vg6 23.h3 Kf2 24.Vd1 1-0

Tal-Dzindzichashvili New York 1991, Yıldırım Beyaz oynar

23.Kxg7!! Şxg7 24.Fxh6!! Şh7
[24...Şxh6 25.Axf7 Şg7 26.Axd6
Fxd6 27.Kxe6 Kc1 28.Fd1 K8c2
29.Kxd6 Kd2 30.h3 Kcxd1
31.Şh2 Kd3 32.Vf5 Kxd4 33.g4]
25.Vh3?! [Tal bir hata yapıyor.
Siyah şimdi doğru oynarsa
beraberliği kurtarabilir ama
unutmayın ki bu bir yıldırım

parti, yani düşünme
zamanınız saniyelerle sınırlı.
25.Axf7! veya 25.Vd3! ? Şxh6
26.Axf7 ile rakibine hiçbir şans
tanımadan rahatça kazanırdı.]
25...Ag8? [25...Vb6 26.Axf7 Şg8
27.Fxd5 Axd5 (27...exd5 28.Vg3
Şxf7 29.Vg7 Şe8 30.Vf8 Şd7
31.Vxe7 Şc6 32.Vxf6 Şb5 33.a4
Şa5 34.Fd2 Kc3 35.Fxc3 Kxc3
36.Vxb6 Şxb6 37.bxc3) 28.Vg4
(28.Vh5 e5 29.Axe5 Ve6)
28...Şxf7 29.Vh5 Şf6 30.Ve5 Şf7
31.Vh5 Şf6 32.Fg5 Şg7 33.Vh6
Şf7 34.Vh5 Şg7 35.Fh6] 26.Ff8!
[26... Fh4 27.Vxh4 Ah6
28.Vxh6 Şg8 29.Vg7] 1-0

Tal-Rantanen Tallinn 1979 Beyaz oynar

Bu konumda olası başka
devamıyolları da var. Ama
söz konusu olan Mikhail Tal
olunca artistik öğeler ağır
basıyor ve rakibi şaşkına
çeviren hamle dizisi ardı ardına
geliyor: 24.Af6! ? gxf6 25.Vh4
Fg7 26.Fh6 Fxd1 [26...Kg8
27.Kxd6 Kb7 28.Fxg7 Kxg7
29.Kxb7 Vxb7 30.Kd8 Kg8
31.Kxg8 Şxg8 32.Vxg4; 26...Ve6
27.Fxg7 Şg8 28.Fxf6 Vxf7
29.Vxg4 Vg6 30.Vxg6 hxg6
31.Kxd6 Şf7 32.Fg5; 26...Ke6
27.Fxg7 Şg8 28.Fxf6 Şxf7
29.Vxh7 Şe8 30.Kxd6; 26...Kb7
27.Fxg7 Şg8 28.Kxb7 Fxd1
29.Ka7] 27.Fxg7 Şg8 28.Fh8
Şxf7 29.Vxf6 Şg8 30.Vg7 1-0